

Bosgroepen

Ecologisch werkprotocol

**Ontgraven graf op natuurbegraafplaats
Landgoed Prattenburg**

Bosgroep Midden Nederland

Colofon

Opdrachtgever: Landgoed Prattenburg
Lidnummer: 10513
Titel: Ecologisch werkprotocol – Ontgraven graf op natuurbegraafplaats Landgoed Prattenburg
Status: Definitief
Datum: November 2024
Auteur(s): Ing. P. van Wijhe
B. Calkhoven – Actualisatie Kaartmateriaal
Kaartmateriaal: Copyright © 2021, Dienst voor het kadaster en openbare registers, Apeldoorn
Projectnummer: –

© Coöperatie Bosgroep Midden Nederland u.a.

Postbus 8135

6710 AC, Ede

t (0318) 67 26 26

www.bosgroepen.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Activiteiten	5
1.3	Zorgplicht	5
2	Aandachtsoorten	6
2.1	Broedvogels	6
2.2	Reptielen	6
2.3	Zoogdieren	6
3	Zorgvuldig werken en/of mitigerende maatregelen	8
3.1	Veldcontrole en wegvangen of weggagen	8
3.2	Burchten en wissels	8
3.3	Strooisel- en toplaag	8
3.4	Vitaliteit bomen	8
4	Voorwaarden	9

Bijlage 1 *Rapport: Burchten en andere sporen van de Das (Meles meles) planlocatie
natuurbegraafplaats Landgoed Prattenburg oktober/november 2020*

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Landgoed Prattenburg gaat een natuurbegraafplaats realiseren in het bos ten noorden van de Cuneraweg in Rhenen (figuur 1). In totaal wordt er ca. 14 hectare bos aangewezen waarbinnen maximaal 150 natuurgraven per hectare gerealiseerd kunnen worden (verspreid over enkele tientallen jaren). Daarnaast wordt er nieuwe natuur gerealiseerd van ca. 5 hectare waarbinnen ruimte is voor maximaal 500 graven per hectare. De natuur is leidend op de begraafplaats en de impact op het natuurgebied wordt daarom zo klein mogelijk gehouden. De graven worden door middel van een volledig elektrische minigraver gegraven (1m bij 2m en 1,30 m diep). Bij het graven wordt de strooisel laag en de ondergrond apart opzijgezet zodat deze weer in volgorde terug geplaatst kunnen worden. Daarnaast krijgen de graven een sober karakter en wordt er enkel gebruik gemaakt van afbreekbare materialen. Er worden voor het realiseren van de natuurbegraafplaats geen bomen gekapt en er worden geen extra paden, verhardingen, gebouwen of hekwerken aangelegd.

Figuur 1 Ligging van de te realiseren natuurbegraafplaats op Landgoed Prattenburg (bruin omlijnd).

In maart en oktober 2020 én in augustus 2024 is er een ecologisch onderzoek uitgevoerd door Econsultancy¹ met input van de Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi. De conclusie van dit onderzoek is dat het graven van een graf een negatief effect kan hebben op de

¹ Boogaard, J.G., 2024, Rapportage ecologisch onderzoek Natuurbegraafplaats Prattenburg, Cuneraweg 420 te Rhenen. Econsultancy.

verblijfplaats van de das² en broedvogels. Daarnaast komen er in het gebied ook ringslang¹, hazelworm¹, levendbarende hagedis¹ en zandhagedis³ voor. Om te voorkomen dat deze door het ontgraven van een graf een negatief effect ondervinden, is dit ecologisch werkprotocol geschreven.

Dit betekent dat bij het graven van een graf specifiek aandacht moet worden besteed aan de wijze waarop en waar de werkzaamheden uitgevoerd worden. Zodat schade aan deze soorten voorkomen wordt en de duurzame instandhouding van de populatie niet in gevaar wordt gebracht.

In dit ecologisch werkprotocol gericht op de realisatie van een natuurbegraafplaats in bestaand bos, worden de voorgestelde mitigerende maatregelen om schade te voorkomen zo concreet mogelijke vertaald naar praktische uitvoering.

Voor het opstellen van dit ecologisch werkprotocol is de rapportage van het ecologisch onderzoek opgesteld door Econsultancy¹ gebruikt als uitgangspunt. De Bosgroep is niet betrokken bij de inhoud en conclusies van het ecologisch onderzoek.

1.2 Activiteiten

De activiteiten die plaats vinden zijn op te delen in 3 fases:

- De eigenaar maakt een interactieve kaart met locaties waar niet begraven mag worden met dit ecologisch werkprotocol.
- De werkzaamheden (jaarrond) bestaan uit het graven van een graf op het moment dat iemand is komen te overlijden. De graven worden door middel van een volledig elektrische minigraver gegraven (1m bij 2m en 1,30 m diep). Het vervoeren van de kist/urn gebeurt lopend met indien van toepassing een handmatig getrokken kar. Vervolgens hebben de graven eeuwigdurend grafrecht en worden dan ook niet geruimd.
- Bezoek door nabestaande aan de graven.

1.3 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat schade aan alle in het wild levende plant- en diersoorten voorkomen dient te worden wanneer in alle redelijkheid, handelingen en werkzaamheden worden verricht of juist achterwege worden gelaten. De in dit document beschreven maatregelen zijn nadrukkelijk bedoeld om negatieve effecten op specifieke soorten en specifieke locaties te voorkomen.

De eigenaar is verantwoordelijk van de toepassing van de maatregelen en afspraken en dient ervoor te zorgen dat de uitvoerders op de hoogte zijn van de zorgplicht en het werkprotocol. Ook dienen de bezoekers van de begraafplaats op de hoogte te zijn van de zorgplicht.

² Soort van Wet Natuurbescherming paragraaf 3.3 en bijlage A: Andere soorten (in deze nieuwe wet zijn de F&F wet, de NB-wet en de Boswet samengevoegd).

³ Soort van Wet Natuurbescherming paragraaf 3.2 Habitatrichtlijn IV en Bern II (in deze nieuwe wet zijn de F&F wet, de NB-wet en de Boswet samengevoegd).

2 Aandachtsoorten

2.1 Broedvogels

Vanuit de Wet Natuurbescherming is het verboden om broedende vogels te verstoren. Dit betekent voor diverse werkzaamheden dat deze buiten het broedseizoen gestart moeten worden. Bijvoorbeeld wanneer er dichte struiken of takkenhopen verwijderd moeten worden. Voor het broedseizoen wordt in dit werkprotocol globaal de periode van 15 maart – 15 juli aangehouden. Verstoring van broedvogels ook buiten het broedseizoen wordt zoveel mogelijk voorkomen.

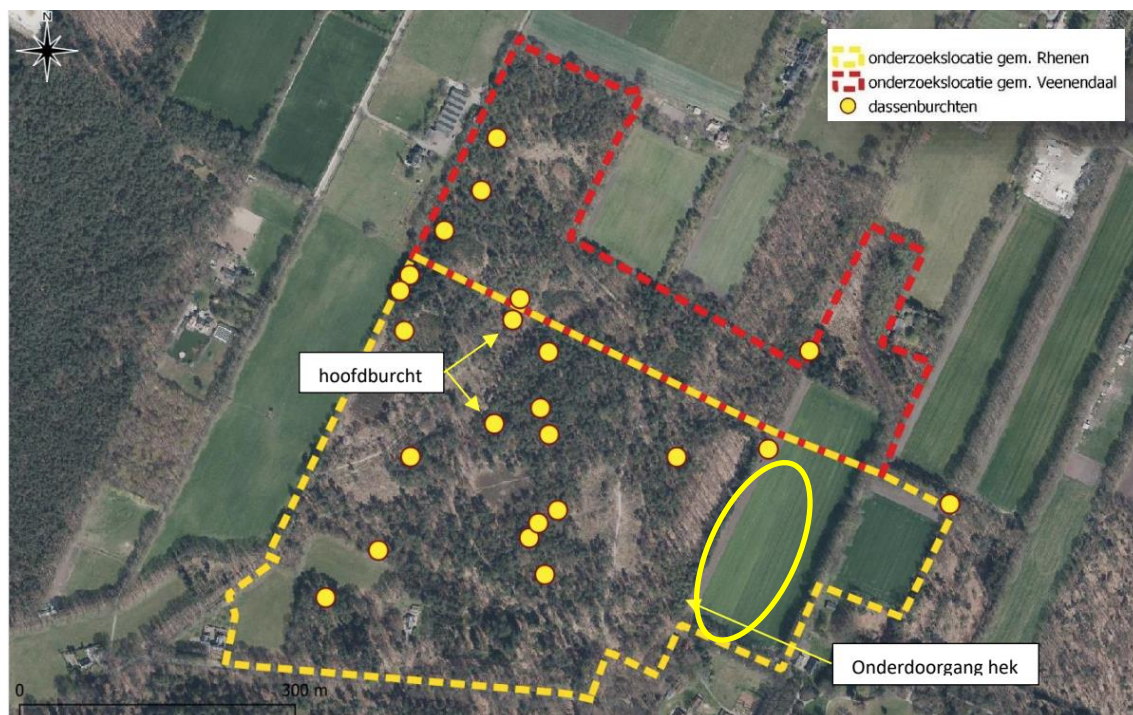
2.2 Reptielen

Binnen het plangebied komen meerdere soorten reptielen voor, namelijk; ringslang, levendbarende hagedis, hazelworm en zandhagedis. Deze soorten zijn beschermd en mogen niet geschaad worden. Dit betekent dat deze dieren verjaagd moeten worden van locaties waar gewerkt of gereden gaat worden. Ze kunnen dan tijdig dekking zoeken in aangrenzende vegetatie die met rust gelaten wordt. In het najaar is het weggagen of wegvangen een stuk lastiger omdat de dieren in een hol in de grond of tussen strooisel in winterslaap zijn (oktober–maart). Zie hoofdstuk 3 voor de voorgeschreven werkwijze.

2.3 Zoogdieren

Binnen het plangebied komen naast de wat algemenere soorten zoals egel en konijn ook beschermde soorten als das en boomarmert voor. In het plangebied zijn meerdere dassenburchten (waaronder een hoofdburcht), dassenpijpen en wissels aanwezig. Deze locaties worden weergegeven op kaart (figuur 2). De kwetsbare periode voor dassen is jaarrond, waarbij de voorplantingsperiode het meest kwetsbaar is.

In afwijking op het advies van Econsultancy wordt bij de hoofdburcht een zone aangehouden van 50 meter waar niet begraven mag worden en dienen de wissels niet betreden of bereden te worden. Bij de overige type burchten wordt een afstand van 25 meter aangehouden (zie figuur 2 en bijlage 1). Bij alle ontgravingen wordt een volledig elektrische minigraver gebruikt.

Figuur 2. Locatie dassenburchten (2024, Econsultancy').

3 Zorgvuldig werken en/of mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke maatregelen worden genomen om schade aan (beschermde) soorten zo veel mogelijk te voorkomen.

3.1 Veldcontrole en wegvangen of wegjagen

Voorafgaand aan het ontgraven van een graf wordt in een straal van 25 meter rondom het graf onderzocht of hier nieuwe dassenburchten zijn gegraven en of er reptielen en broedende of nestelende vogels aanwezig zijn. Wanneer deze aanwezig zijn wordt in overleg met de familie van overleden persoon de locatie van het graf verplaatst (bij de verkoop van het graf wordt verteld dat de natuur "leidend" is).

De reptielen kunnen mogelijk worden verjaagd. Zoals in hoofdstuk 2.2 aangegeven, in het najaar is verjagen een stuk lastiger omdat de dieren in winterslaap zijn.

In het gedeelte waar wel graven worden gerealiseerd kan de locatie minder aantrekkelijk worden gemaakt voor overwintering door bijvoorbeeld dood hout te verplaatsen. Als mitigerende maatregel kunnen er speciale overwinteringsplekken worden ingericht voor de reptielen op de locaties waar geen graven worden gerealiseerd.

3.2 Burchten en wissels

De verschillende burchten en wissels in het plangebied blijven te allen tijde behouden. Er mag onder geen enkele voorwaarde betreding met machines of voertuigen plaats vinden op burchten en wissels. Dit geldt ook voor de aanleg van de graven. Er worden geen graven aangelegd op of binnen een straal van 50 meter van de hoofdburcht en binnen een straal van 25 meter om de andere type burchten, om verstoring zoveel mogelijk te beperken. Ook worden er geen graven aangelegd op of binnen een marge van 2 meter aan weerszijde van een wissel.

3.3 Strooisel- en toplaag

De strooisel- en toplaag dienen handmatig afgegraven te worden en op zij gelegd zodat deze na de werkzaamheden teruggeplaatst kan worden. Op deze manier kunnen mogelijk aanwezige reptielen vluchten naar een andere plek en blijft de toplaag zoveel mogelijk intact.

3.4 Vitaliteit bomen

Het is belangrijk om de vitaliteit van de bomen in de gaten te houden wanneer er een graf is gegraven. Bij voorkeur wordt er niet dichterbij de directe bewortelbarezone van de boomstam gegraven om beschadiging aan het wortelstelsel te beperken.

4 Voorwaarden

- Alle werknemers dienen op de hoogte te zijn van deze werkwijze.
- Er zijn kaarten beschikbaar van de locaties van burchten en wissels (zie bijlage 1).
- Bij de potentiële graven wordt rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden.
- Wanneer een graf wordt gereserveerd wordt de interactieve kaart geraadpleegd met locaties waar i.v.m. dassenburchten niet begraven mag worden.
- Bezoekers van de beraafplaats dienen ook geïnformeert te zijn; respect voor natuur, geen verstoring van burchten, wissels en broedgevallen, geen loslopende honden, geen betreding tussen zonsondergang en zonsopkomst, etc.
- Bij uitvaarten wordt geen gebruik gemaakt van versterkt geluid.
- Onduidelijkheden direct melden aan de directie.
- Overtredingen onmiddellijk melden bij de directie.

Opgesteld te Ede op 15 mei 2021

Geactualiseerd te Eext op 11 november 2024

Bosgroep Midden Nederland

Ondertekening:

Eigenaar:

Aannemer:

Directie:

Datum:

Plaats:

Naam:

Handtekening:

bosgroepen.nl

